

14. Tiistaina 10 päivänä maaliskuuta 1992

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laiksi pakkokeinolain 1 ja 2 luvun muuttamisesta ja laiksi rikoslain 28 luvun 7 §:n muuttamisesta 391

Hallituksen esitys n:o 153/1991 vp
Lakialoitteet n:ot 2, 7 ja 46/1991 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 1

2) Ehdotukset laiksi jakolain muuttamisesta ja eräiksi muiksi erillisiä palstoja koskeviksi laeiksi

Hallituksen esitys n:o 198/1991 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2

3) Ehdotus laiksi Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta 393

Hallituksen esitys n:o 212/1991 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 3

Ainoa käsittely:

4) Asetus 30 päivältä joulukuuta 1991 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Jugoslaviaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämistä 395

Mainittu ehdotus (A 10/1991 vp)
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

S.
5) Asetus 7 päivältä helmikuuta 1992 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Somaliaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämistä 395

S.

Mainittu ehdotus (A 1)
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen käsittely:

6) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista veronkantolakiin ”

Hallituksen esitys n:o 235/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4

7) Ehdotus laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 233/1991 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 2

Esitellään:

8) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 4 laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta ”

Pöydällepanoa varten esitellään:

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulliverolain muuttamisesta (HE 209/1991 vp) 396

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laeiksi tullitariffilain liitteinä olevien tullitariffin ja teollisuustulliluettelon sekä tuontimaksulain ja siihen liitettyjen tuontimaksutaulukon ja teollisuusetuluettelon muuttamisesta (HE 231/1991 vp)

S. vien vuoksi edustajat Enestam, Hassi, Hämäläinen, Jätteenmäki, Kallis, Laurila, Pesälä, S. Pietikäinen, O. Rehn, Stenius-Kaukonen, Ukkola, Uosukainen ja Vistbacka sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Pelttari, Rask ja Savolainen, kuluvan kuun 12 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Salolainen ja 13 päivään sairauden vuoksi ed. T. Roos.

396

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräiden elintarvikkeiden tullien ja tuontimaksujen väliaikaisesta muuttamisesta (VNP 2/1991 vp)

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen eduskunnalle antaman kertomuksen johdosta niistä toimenpiteistä, joihin eduskunnan tekemät muistutukset valtiovarain hoidosta ja tilinpidosta vuonna 1988 ovat antaneet aihetta (K 14/1991 vp)

13) Talousvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksestä laiksi eräiden elinkeinoalojen valtioneuvostokausista annetun lain muuttamisesta (HE 236/1991 vp)

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat R. Aho, Astala, Biaudet, Enestam, Hassi, Hämäläinen, Juhantalo, Jätteenmäki, Kallis, Laurila, Nordman, Pelttari, S. Pietikäinen, Rask, O. Rehn, T. Roos, Salolainen, Savolainen, Stenius-Kaukonen, Ukkola, Uosukainen, Vistbacka ja Väyrynen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Nordman ja Juhantalo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Astala, virkatehtä-

Uusia hallituksen esityksiä

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime helmikuun 28 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 8—13, jotka nyt on edustajille jaettu.

Valtioneuvoston tiedonanto Euroopan yhteisön jäsenyydestä

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että valtioneuvoston kirjelmän ohella kuluvan maaliskuun 5 päivästä on eduskunnalle saapunut valtioneuvoston tiedonanto Euroopan yhteisön jäsenyydestä. Tiedonanto on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 1 momentin mukaan tiedonanto on pantava pöydälle johonkin seuraavaan istuntoon. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle ensi maanantaina kello 12 alkavaan täysistuntoon.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi maanantain täysistuntoon.

Eduskunnan palkkavaltuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1991

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnan palkkavaltuuskunnan kirjelmän ohella viime helmikuun 18 päivästä on eduskunnalle annettu eduskunnan palkkavaltuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1991. Tämä kertomus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 430, 434—436 ja 438, kaikki vuoden 1991 valtiopäiviltä. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Valtakunnanoikeuden täydennysvaalin toimittaminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi valtakunnanoikeudesta 25 päivänä marraskuuta 1922 annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaisesti, sellaisena kuin se on 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa, antaa eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita uusi varajäsen valtakunnanoikeuteen edesmenneen kihlakunnantuomari Gunnar Joutsensaaren sijaan vuonna 1990 alkaneen nelivuotiskauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Suomen Pankin tilintarkastajien vaalin toimittaminen vuodeksi 1992

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi antaa eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi toimittaa valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentin mukaisesti Suomen Pankin viiden tilintarkastajan ja näiden viiden varajäsenen vaali vuotta 1992 varten.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Eduskunnan valitsijamiehille ilmoitetaan, että valitsijamiesten kokous pidetään tiistaina 17 päivänä maaliskuuta 1992 kello 13.30 suuren valiokunnan kokoushuoneessa. Kokouksessa suoritetaan seuraavat vaalit: valtakunnanoikeuden täydennysvaali ja Suomen Pankin tilintarkastajien vaali.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**1) Ehdotukset laiksi pakkokeinolain 1 ja 2 luvun muuttamisesta ja laiksi rikoslain 28 luvun 7 §:n muuttamisesta**

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 153/1991 vp

Lakialoitteet n:ot 2, 7 ja 46/1991 vp

Lakivaliokunnan mietintö n:o 1

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laiksi jakolain muuttamisesta ja eräiksi muiksi erillisiä palstoja koskeviksi laeiksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 198/1991 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiat, jotka tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Koska toisessa käsittelyssä päätetty ensimmäinen lakiehdotus on hyväksyttävä perustuslain säätämisjärjestyksessä, ehdotan meneteltäväksi seuraavasti.

Ensin tehdään päätös siitä maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotuksesta, joka koskee ensimmäisen lakiehdotuksen julistamista kiireelliseksi. Jos maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään mainitun lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos sitä vastoin ehdotus lakiehdotuksen

julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on tehtävä päätös lakiehdotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin tai sen hylkäämisestä.

Tämän jälkeen tehdään päätös toisesta ja kolmannelta lakiehdotuksesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Tämän jakolain ynnä eräiden muiden lakien muutoksen kautta Kalle Päätalon kirjoissaan viljelejä niittysaunaromantiikka osin häipyä historiaan. Olen tehnyt tästä asiasta useita eduskuntakyselyjä ja siitä syystä, rouva puhemies, haluaisin muutamana sanan lausua tästä sekä eräästä jakokuntiin ja jakolakiin liittyvästä ongelmas- ta, joka tulisi myös saattaa kohdalleen.

Historian myötä varsinkin eräät suuret tilat saivat omistukseensa toisten kylien ja toisten pitäjien eli kuntien alueella olevia ns. niittymaita, joilla oli käytännön merkitystä siinä vaiheessa, kun vielä ns. luonnonniittyjä niiteltiin eläinten ruoaksi. Romantiikka taas liittyi siihen, että kesäisenä yönä ison talon isäntä lemmikki- piikansa kanssa lähti tällaiselle jopa 40 kilometrin päässä olevalle niittypalstalle heinäniittoon. Muutama yö vietettiin niittysaunassa, urvahdettiin yön yli, niin kuin Kalle Päätalo tapaa sanoa. Työtä jatkettiin aamulla, ja kun heinät oli kannettu latoon, lähdettiin pois.

Kun nykyisin näillä palstoilla ei ole ollut enää mitään merkitystä, ne ovat jääneet käyttämättömiksi maa-alueiksi. Kuitenkaan nämä tilat eivät useinkaan ole olleet suostuvaisia myymään näitä maa-alueita sellaisille tiloille, joiden rajat ulottuvat juuri tällaiseen maapalstaan ja joille tiloille tämä pienikin kappale saattaisi olla käytännön merkitystä omaava. Nyt tämän lain perusteella tällaiset kaupat voidaan laatia vastustuksesta huolimatta käyttökelpoiseen hintaan, mikäli joku rajanaapuri haluaa tällaisen palstan ostaa.

Tällä on ollut merkitystä myös sikäli, että tällaiset tilat ovat saattaneet toisessa kunnassa tai toisen kunnan alueella omistaa aivan muutama aarin suuruisen ranta-alueita, jotka ovat vaikuttaneet sen, että varsinaisen rannanomistaja ei ole pystynyt hakemaan kaavoitusta ranta-alueelleen ainakaan ilman vaikeuksia. Näin ollen

nämä lait merkitsevät sitä, että tällaisen ranta-alueen yleisomistaja voi saada tällaisen muutama aarin suuruisen, mutta toisessa pitäjässä olevan talon omistaman alueen itselleen, jolloin se helpottaa myös kaavoituksellisia toimenpiteitä.

Rouva puhemies! Olen tehnyt, niin kuin sanoin, pari kyselyä tästä asiasta. En tarkoita, että tämä lakiesitys olisi hallituksen taholta tehty tästä syystä ja näiden ansiosta. Kuitenkin katson, että pitkän odottelun jälkeen tämä on aivan positiivinen lainsäädäntö.

Mutta haluaisin kuitenkin tässä yhteydessä puuttua erääseen toiseen maanomistukseen liittyvään ongelmaan, joka voitaisiin vastaavalla lainsäädännöllä korjata, ja tämä on ns. jakokuntien omistamat, usein pienet maa-alueet ranta-alueilla. Tällaiset maa-alueet ovat syntyneet siten, että järvien laskemisen myötä kovaksi maaksi muuttunut ranta-alue ei olekaan sen tilan omistamaa, joka yleensä muuten rannat ja saaret omistaa, vaan se on jakokunnan maata. Kun ranta-alueen omistaja esimerkiksi haluaa hakea rantakaavan omistamalleen ranta-alueelle, tämän rantakaavan hakeminen riidattomanakin saattaa jopa kaksi vuotta. Kun sitten eräässä vaiheessa huomataankin, että jakokunta omistaa osan, pienen palstan ranta-alueita, syntyy uusi viive, usein kaksikin vuotta, saman verran kuin itse kaavoitus kestäisi, ennen kuin jakokunnan kanssa on saatu kaupat solmittua tästä jakokunnan omistamasta maasta.

Esimerkiksi jos ranta-alueella on niemenkärki, joka peruskarttaan on kuitenkin merkitty ammoisina aikoina saareksi, ja siihen on muodostunut kuiva kannas järven veden laskemisen myötä, tämän niemen omistaakin jakokunta eikä itse tämän ranta-alueen omistaja. Näin ollen halutessaan saada tämän saaren liitetyksi rantakaavaan liitettiin tonttiin rannan omistajan ennen kaavan vahvistamista tulee ostaa tämä maa jakokunnalta. Tämä on todella hankala ja pitkäaikainen prosessi.

Olen myös tästä asiasta tehnyt hallitukselle eduskuntakyselyn. Tosin muistamani mukaan on vastattu, että tässä ei ole mitään ongelmia. Minä katson, että ongelmia on erityisesti siitä syystä, että Suomessa on vielä tälläkin hetkellä ns. järjestäytymättömiä jakokuntia, joiden kanssa tällaista pientä, mitätöntä aluetta koskeva kaupankäynti on hyvin hankalaa.

Rouva puhemies! Toivoisin, että kun hallitus on saanut eduskuntaan tämän positiivisen halli-

tuksen esityksen, joka täällä varmasti hyväksytään, myös näiden jakokuntien omistamien maiden osalta hallitus tutustuisi asiaan ja pyrkisi saamaan sellaisen lainsäädännön, että näiden mitättömän pienen, veden alta nousseiden ja siten muodostuneiden ranta-alueiden omistuksen vaihto jakokunnalta rannan omistajalle saataisiin mahdollisimman kivuttomaksi prosessiksi.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Kun näin ed. Aittoniemen kevyesti pomppelhtivan tuonne eteen, ajattelin, että me pääsemme nyt merkittävään kiistelyyn aiheesta, mutta huomaankin suureksi pettymykseksi, että ed. Aittoniemi onkin enklaaveista päätenyt konklaaviin, ja niin hieno debatti jäi kokonaan käymättä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Toinen ja kolmas lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Ed. Nordman merkitään läsnä olevaksi.

3) Ehdotus laiksi Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 212/1991 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 3

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Kehitysaluerahasto Oy -nimistä osakeyhtiötä koskeva

lakiesitys liittyy vuoden alusta voimaan tulleen rahoitustoimintalain säätämiseen. Lakiesityksen myötä Kehitysaluerahasto Oy saa muita luotto-laitoksia laajemman oikeuden muun kuin luotto-laitoksille kuuluvan toiminnan rahoittamiseen. Luotonannon lisäksi Kehitysaluerahasto Oy voi harjoittaa mm. osamaksukaupan ja laskusäämisten rahoitusta. Lainmuutoksessa korotetaan myös valtion takausvaltuutta 2 300 miljoonasta 3 000 miljoonaan markkaan ja toteutetaan pitkään vireillä ollut nimenmuutos Kehitysaluerahastosta Keraksi.

Kehitysaluerahastolla on ollut ja on edelleen merkittävä aluepoliittinen ja yrityspoliittinen tehtävä. Hankkeilla olevaa uudistusta luottojen koron alueelliseksi porrastamiseksi perinteisiä kehitysalueita suosivaksi on tervehdittävä tyydytyksellä.

Kehitysaluerahasto Oy on tärkeä aluepoliittinen erityisrahalaite, jonka toiminta kohdistuu lähinnä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Myös lakiin nyt tulevat muutokset kohdistuvat ennen muuta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Yhtiön rahoitusmuotojen monipuolistuminen tekee näiden yritysten rahoitusmahdollisuudet aiempaa paremmiksi.

Vallitsevassa vaikeassa talous- ja työllisyyslanteessa Kehitysaluerahaston aluepoliittinen ja yrityspoliittinen tehtävä korostuu. Päävastuu uusien työpaikkojen aikaansaamisesta, työllisyyden parantamisesta ja talouselämämme pyörien nykyistä paremmasta pyörimisestä lankeaa juuri pk-sektorille. Näin on riippumatta siitä, miten Euroopan integraatioon liittyvät ratkaisut etenevät.

Kehitysaluerahasto Oy toteuttaa toimintaansa riskilainoin, riskipääomasijoituksin, takauksin ja kehittämisrahoituksella sekä muilla yritysten toimintaedellytyksiä edistävillä toimenpiteillä. Taloudellisen tilanteen jyrkkä huononeminen on saattanut myös pienen ja keskisuuren yritystoiminnan entistä ahtaammalle. Sen vuoksi on erittäin tärkeää saada käsittelyssä oleva laki voimaan mahdollisimman pian.

Talouttamme vaivaavat ongelmat ovat panneet ahtaalle niin teollisuuden, palvelualan kuin rakennusalan yrityksiä. Yritysten kannattavuusodotukset ovat edelleen kovin alhaalla ja ovat heikentyneet jatkuvasti kolmen neljän vuoden ajan. Alkaneen vuoden aikana suunta näyttäisi kuitenkin olevan jo ylöspäin, ja tästä syystä on mitä tärkeintä eri muodoin helpottaa pk-yritysten tilannetta ja sarastavaa nousua.

Pienissä yrityksissä syntyy jatkuvasti uusia ideoita, joiden kehittelyä ja uuden tuotannon käynnistämistä ei kuitenkaan pystytä riittävästi tukemaan. Yrittäjän entistä tärkeämmäksi menestystekijäksi on muodostunut rahoitus. Riskipääoman puute ja korkean koron taakka voi koitua monen hyvänkin yrityksen kohtaloksi. Rahoituksen ja taloudenhoidon merkitys on korostunut itse tuotannon, osaamisen, rinnalla. Pk-yrityksille suunnattavalla rahoituskoulutuksella tuntuisi nyt olevan sijaa ja tarvetta. Tähänastisessa yrittäjäkoulutuksessa rahoitusta ei ole painotettu riittävästi, ja tätä puutetta olisi nyt tarpeen korjata.

Arvoisa puhemies! Kehitysaluerahasto Oy:n toimintamuotona on toiminnan alusta alkaen ollut osakepääomasijoitusten tekeminen yrityksiin. Yritysten rahoituksessa on oman pääomaehtoisen rahoituksen merkitys lisääntymässä. Ennen muuta on tarve riskipääomasta ja yritysten kehittämistoiminnan rahoituksesta. Talousvaliokunnassa lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä korostui asiantuntijakuulemisessa nykyisen suhdannetilanteen vaikeus erityisesti pienten ja keski suurten yritysten kannalta. Lisäongelmia on syntymässä pankkien tämänhetkistä vaikeuksista: luottolamasta, rahoituskriisistä, millä nimellä tuota kutsutaankin, mikä käytännössä näkyy tiukentuneena vakuuspolitiikkana ja sitä kautta rahoituksen saatavuuden vaikeutumisena.

Arvoisa puhemies! Lakiesitykseen liittyy talousvaliokunnassa myös varauksellisuutta. Tämä koski ennen muuta sitä kysymystä, miten laajamittaisesti Keran toimintaa on tarpeen ulottaa perinteiselle rahoitusyhtiösektorille. Kokonaisuudessaan ja eritoten vallitsevassa tilanteessa hallituksen esitys Kehitysaluerahasto Oy:stä annetun lain muuttamisesta nähtiin kuitenkin erittäin tarpeellisena ja katsottiin, että se tuli saada voimaan mahdollisimman pian.

Ed. Juhantalo merkitään läsnä olevaksi.

Ed. R a j a m ä k i : Arvoisa puhemies! Edellinen puhuja tarkasteli Keran muutoksia aluepoliittiselta puolelta. On syytä huomata, että Keran laajentaminen valtakunnalliseksi asettaa myös erityisiä tarpeita kehitysalueiden perinteisen rahoituksen turvaamiseksi vähintään entisellä tasolla. Tässä suhteessa onkin syytä toivoa, että hallitus myös vastaa tähän huu-

toonsa eikä pelkästään tarkastele valtakunnallisia rahoitusmahdollisuuksia ja pelaa sitten porrastetulla korkotuella, joka tässä tulee toteutumaan. Aluepoliittinen parlamentaarinen neuvottelukunta myös kiinnitti tähän yksimielisesti huomiota, että kun Keran toimialueen laajentaminen toteutetaan, on selkeää rahoituksen alueellinen porrastaminen ja riittävät määrärahat, eli rahoituksen turvaaminen on hyvin keskeistä.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Väistö äskeisessä puheenvuorossaan totesi, että talousvaliokunta on ollut jossain määrin kriittinen silloin, kun tähän muutokseen on lähdetty mukaan eli takauksessa olevien lainojen määrää ollaan kohottamassa 700 miljoonalla markalla. Tässähän on nähtävissä semmoinen tulevaisuudenkuva, että varsinainen yritystoiminnan riskirahoitus siirtyy valtiolle, kun pankkilaitos on tasavallassa siinä tilassa, kuin tällä hetkellä on, eli kaikkalainen pankkitoiminta on eräänlaista valtion toimintaa. Siinä katsannossa olisin toivonut, että valiokunnan mietintö olisi ollut näiltä osin paljonkin perusteellisempi ja pohdiskelevampi. Olisi valiokunta voinut projisoida tämän mietintönsä tähän pankkilaitoksen kriisitilanteeseen, ja siinä katsannossa pohdiskella tätä vielä vähän pitemmälle. Eli tavallaan olen jonkin verran pettynyt siitä, että tästä on tullut tämmöisen lyhyemmän kaavan mukainen mietintö.

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Ed. Pulliainen kiinnitti huomiota olennaiseen kysymykseen, joka toki nousi myös valiokunnassa esille. Meillä keskustelussa korostui kuitenkin se, että kun valiokunnan käsittelyssä on useita vastaavan tyyppisiä hallituksen esityksiä, myös mm. takuulaitosta koskeva, niin todettiin, että näihin kysymyksiin palataan myöhemmissä yhteyksissä. Samoin valiokunnan käsittelyssä on myös rahalaitoksiakin koskevia asioita, joita valiokunta itse on ottanut tarkasteluunsa.

Toki on korostettava sitä näkökulmaa, minkä ed. Pulliainen totesi, eli sitä, että entistä enemmän vastuunkanto todella siirtyy valtiolle ja vähenee vaikeuksissa olevilta rahalaitoksilta.

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Ed. Pulliainen äsken käyttämän puheenvuoron johdosta haluan vielä lisäyksenä todeta, että tämän päivän päiväjärjestyksen 13) kohdassa talousva-

liokunnan mietinnössä n:o 4 käsitellään sitä asiaa, josta ed. Pulliainen äsken esitti toivomuksen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Asetus 30 päivältä joulukuuta 1991 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Jugoslaviaa koskevaan päätökseen perustuvien veloitusten täyttämisestä

Ainoa käsittely
Mainittu ehdotus (A 10/1991 vp)
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Asetus 7 päivältä helmikuuta 1992 Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Somaliaa koskevaan päätökseen perustuvien veloitusten täyttämisestä

Ainoa käsittely
Mainittu ehdotus (A 1)
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista veronkantolakiin

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 235/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 233/1991 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 4 laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies:
Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin hallintovaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Vehkaoja: Arvoisa puhemies! Rinnakkaislakiesitykseni liittyy hallituksen esitykseen valtionosuuslain uudistamisesta. Se perustuu toisaalta useiden vuosien mittaisiin kokemuksiin asiakkaiden tarpeista, mutta toisaalta hallituksen esitykseen, jonka koen erityisesti sen perusturvalautakuntaa koskevalta osalta hyvin byrokraattiseksi ja oikeastaan ajan hengelle vieraksi. Sitä, perustetaanko perusturvalautakunta, tulisi vakavasti pohtia, ja tähän kysymykseen

ovat monet asiantuntijat ehtineet tähän mennessä jo pysähtyäkin. Mielestäni ei ole oikein perusteltua lähteä sitä perustamaan ainakaan hallituksen esittämässä kokoonpanossa ja niillä tehtävillä, mitä näissä esityksissä tulee esille.

Perusturvalautakuntaa koskeva kohta on lakiesityksessä muotoiltu siten, että käyttäjien edustus voitaisiin saada nostetuksi ja näin ollen torjuttuksi se ajatus, että perusturvalautakunta perustamalla muodostettaisiin lähinnä viranomaisten keskeisen keskustelun uusi arena. Hallituksen esityksessähän monin paikoin kuitenkin toisaalta tähdennetään sitä, että käyttäjädemokratiaa tulee lisätä, kun valtionosuusudistus toteutetaan. Näkisin hyviä perusteluja sille löytyvän, että perusturvalautakunnassa se myös näkyisi.

Lakiesityksen toinen sisällöllinen kohta liittyy tavallaan aiempaan, mutta siinä on myös uutta. Esitetään riippumattoman palveluasiamiehen perustamista sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen. Jos halutaan tälle asialle löytää joku rinnastuskohta, voidaan oikeastaan puhua nikulan saamisesta sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Nytemmin kansanedustajana istuva ed. Nikulahen toimiessaan tasa-arvovaltuutettuna näytteli minusta hyvää ja keskeistä osaa kansalaiskeskustelun virittäjänä ja aloitteiden tekijänä. Hän oli omalla ansaitsemallaan arvovallalla tämän aseman saavuttanut. Myös yksittäisten kansalaisten kannalta sillä toiminnalla on ollut merkitystä.

Jotain vastaavaa tarvittaisiin myös sosiaali- ja terveydenhuoltoon, jotta voitaisiin esimerkiksi tärkeimmät epäkohdat ilman mutkallisia ja pitkän ajan vaativia muutosprosesseja saada aikaistetuksi. Monestihan meillä muutoksenhaussa, jos se lähtee käyntiin ja asiakas on siis tyytymättömän saamaansa päätökseen tai palveluun, muutoksen käsittely esimerkiksi lääninoikeuksissa kestää kauan ja tiedetään, että myös tutkitaan oikeastaan vain muotoseikkoja ja asiakas jää vuoden tai kahden odottelun jälkeenkin vielä vaille vastausta siitä, oliko tämä sisällön osalta oikea ratkaisu, mikä kunnassa tehtiin. Joten tärkeimpiin sanotaanko lain hengen ja toteutuksen välisiin ristiriitakysymyksiin arvelisin palveluasiamiesidealla päästävän kiinni, ja tällä tavalla edistettäisiin koko lainsäädännön keskeisen idean toteuttamista. Sillä kai meidän kaikkien lainsäätäjien toiveena kuitenkin on, että lait,

mitä täällä esimerkiksi säädetään, voisivat myös tulla todeksi siellä, missä niitä toteutetaan. Palveluasiamies mielestäni sopisi ajan henkeen varsinkin mukavasti senkin takia, että valtionosuusudistuksessa kunnille itselleen on jäämässä paljon harkintavaltaa. Hallinnossa on normiohjaus paljon vähenemässä mutta jotakin tulisi saada tilalle.

Toivon, että lakialoitteessa oleviin esityksiin voitaisiin perusteellisesti perehtyä valiokuntakäsittelyssä ja ottaa aikanaan kantaa myös yksityiskohtiin, jotka tästä lähemmin ilmenevät.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi torstain varsinaiseen täysistuntoon

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 (HE 209/1991 vp)

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 (HE 231/1991 vp)

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 (VNP 2/1991 vp)

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 (K 14/1991 vp)

13) Talousvaliokunnan mietintö n:o 4 (HE 236/1991 vp)

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi torstaina kello 19. Kyselytunti on samana päivänä kello 17.

Täysistunto lopetetaan kello 14.35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio